

Fremsat den 25. februar 2015 af økonomi- og indenrigsministeren (Morten Østergaard)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg (Juniortilforordnede)

§ 1

I lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 369 af 10. april 2014, som ændret ved § 1 i lov nr. 312 af 29. marts 2014, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til *kapitel 5* affattes således:

»Kapitel 5

Valgbestyrrelser, valgstyrelser, tilforordnede vælgere og juniortilforordnede«.

2. Efter § 30 indsættes før overskriften til § 31:

»Juniortilforordnede

§ 30 a. Kommunalbestyrelsen kan på et møde beslutte at vælge et antal personer, der på valgdagen er fyldt 16 år, men endnu ikke fyldt 18 år, til at bistå valgstyrelser og tilforordnede vælgere, jf. §§ 29 og 30, på valgdagen. Disse benævnes juniortilforordnede. De juniortilforordnede må alene varetage opgaver af praktisk karakter og alene efter instruktion og under fornødent opsyn fra valgstyrelser eller tilforordnede vælgere.

Stk. 2. De juniortilforordnede vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de i stk. 1 angivne personer, der har bopæl i kommunen.«

3. I § 31, *stk. 3, 1. pkt.*, ændres »og de tilforordnede vælgere« til: », de tilforordnede vælgere og de juniortilforordnede«.

4. I § 97, *stk. 1*, ændres »og tilforordnede vælgere« til: », tilforordnede vælgere og eventuelle juniortilforordnede, jf. § 30 a,«.

§ 2

I lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 368 af 10. april 2014, som ændret ved § 2 i lov nr. 312 af 29. marts 2014, foretages følgende ændring:

1. I § 16, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »og tilforordnede vælgere« til: », tilforordnede vælgere og eventuelle juniortilforordnede«.

§ 3

I lov om kommunale og regionale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 2. april 2014, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til *kapitel 3* affattes således:

»Kapitel 3

Valgbestyrrelser, valgstyrelser, tilforordnede vælgere og juniortilforordnede«.

2. Efter § 17 indsættes før overskriften til § 18:

»Juniortilforordnede

§ 17 a. Kommunalbestyrelsen kan på et møde beslutte at vælge et antal personer, der på valgdagen er fyldt 16 år, men endnu ikke fyldt 18 år, til at bistå valgstyrelser og tilforordnede vælgere, jf. §§ 16 og 17, på valgdagen. Disse benævnes juniortilforordnede. De juniortilforordnede må alene varetage opgaver af praktisk karakter og alene efter instruktion og under fornødent opsyn fra valgstyrelser eller tilforordnede vælgere.

Stk. 2. De juniortilforordnede vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de i stk. 1 angivne personer, der har bopæl i kommunen.«

3. I § 18, stk. 3, 1. pkt., ændres »og de tilforordnede vælgere« til: », de tilforordnede vælgere og de juniortilforordnede«.

§ 4

Loven træder i kraft den 1. januar 2016.

§ 5

§ 1 finder anvendelse på folketingsvalg og folkeafstemninger, der afholdes efter lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indhold

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
  - 2.1. Gældende regler
  - 2.2. Baggrund og ministeriets overvejelser
  - 2.3. Lovforslagets indhold
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at give kommunalbestyrelserne mulighed for at rekruttere unge 16- og 17-årige, der endnu ikke har valget, til at yde praktisk hjælp som junior-tilforordnede på afstemningsstederne ved folketingsvalg, Europa-Parlamentsvalg, kommunale og regionale valg og grundlovsumiddelbare folkeafstemninger og at aflønne dem efter samme regler, som gælder for valgstyrelser og tilforordnede vælgere. Forslaget skal bidrage til den demokratiske dannelse af unge på 16 og 17 år, der snart vil skulle deltage i deres første valg.

Forslaget ligger således i god tråd med Valgrets Kommissionens anbefalinger fra 2011, som bl.a. var, at der var behov for at gøre en indsats for unges demokratiske dannelse. I denne anbefaling lå bl.a., at der skal skabes en norm om demokratisk deltagelse tidligt hos de unge.

Regeringen og Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Liberal Alliance har den 5. december 2014 således indgået en politisk aftale om at gennemføre en ændring af valglovgivningen, der tillader kommunerne at rekruttere unge på 16 og 17 år til at bistå valgstyrelser og tilforordnede vælgere ved folketingsvalg, Europa-Parlamentsvalg, kommunale og regionale valg og grundlovsumiddelbare folkeafstemninger.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Gældende ret

Efter valglovgivningens regler vælger kommunalbestyrelsen et antal tilforordnede vælgere til at bistå ved valget. De tilforordnede vælgere vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt vælgerne i kommunen, jf. folketingsvalglovens § 30, folketingsvalglovens § 97, stk. 1, og Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, (sidstnævnte to bestemmelser henviser begge til reglerne i folketingsvalglovens kapitel 5), samt den kommunale og regionale valglovs § 17. Heraf følger, at man for at blive valgt til hvervet som tilforordnet vælger skal opfylde valgretskravene til det pågældende valg. For folketingsvalg, Europa-Parlamentsvalg, kommunale og regionale valg samt grundlovsumiddelbare folkeafstemninger gælder

bl.a., at man skal være fyldt 18 år senest på valgdagen, jf. folketingsvalglovens § 1 og § 96, stk. 1, Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, og den kommunale og regionale valglovs § 1, stk. 1.

De tilforordnede vælgere skal hjælpe valgstyrelserne med deres opgaver på valgdagen. De tilforordnede vælgere skal blandt andet yde hjælp til stemmeafgivningen for de vælgere, der ikke kan foretage stemmeafgivningen på den foreskrevne måde uden hjælp, jf. folketingsvalglovens § 48, folketingsvalglovens § 99, stk. 1, og Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, (sidstnævnte to bestemmelser henviser begge til reglerne i folketingsvalglovens kapitel 7), samt den kommunale og regionale valglovs § 53. Valgstyrelserne og de tilforordnede vælgere skal foretage stemmeoptællingen på afstemningsstedet, (ved Europa-Parlamentsvalg dog forudsat, at stemmeoptællingen finder sted på afstemningsdagen, hvilket har været tilfældet ved de senere valg), jf. folketingsvalglovens § 68, folketingsvalglovens § 101, stk. 1, og Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, (sidstnævnte to bestemmelser henviser begge til reglerne i folketingsvalglovens kapitel 9), samt den kommunale og regionale valglovs § 74.

Enhver vælger har pligt til at påtage sig hvervet som tilforordnet vælger, og de tilforordnede vælgere har, medmindre de har forfald, pligt til at udføre de opgaver, som påhviler dem i medfør af deres hverv, jf. folketingsvalglovens § 31, stk. 1 og 2, folketingsvalglovens § 97, stk. 1, og Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, (sidstnævnte to bestemmelser henviser begge til reglerne i folketingsvalglovens kapitel 5), samt den kommunale og regionale valglovs § 18, stk. 1 og stk. 2.

Der ydes diæter til de tilforordnede vælgere (samt valgbestyrelsens medlemmer og valgstyrelser) for deres virksomhed i forbindelse med valget, jf. folketingsvalglovens § 31, stk. 3, 1. pkt., folketingsvalglovens § 97, stk. 1, og Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, (sidstnævnte to bestemmelser henviser begge til reglerne i folketingsvalglovens kapitel 5), samt den kommunale og regionale valglovs § 18, stk. 3, 1. pkt. Diæterne ydes efter reglerne i lov om kommunernes

styrelse. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte på et møde, at der ikke ydes diæter, eller at de diæter, der ydes, udgør et andet beløb, end der følger af reglerne i lov om kommunernes styrelse. Diæterne kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diæteløb, som i henhold til reglerne i lov om kommunernes styrelse er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. folketingsvalglovens § 31, stk. 3, 2.-4. pkt., folketingsvalglovens § 97, stk. 1, og Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, (sidstnævnte to bestemmelser henviser begge til reglerne i folketingsvalglovens kapitel 5), samt den kommunale og regionale valglovs § 18, stk. 3, 2.-4. pkt.

2.2. Baggrund og ministeriets overvejelser

Københavns Kommunes valgadministration har forud for kommunal- og regionalvalget 2013 spurgt ministeriet om, hvorvidt det var muligt inden for valglovgivningens rammer at anvende unge under 18 år som tilfornordnede ved kommunal- og regionalvalget. Formålet skulle først og fremmest være, at dette ville bidrage til de unges demokratiske dannelse. Det ville efter Københavns Kommunes administrations opfattelse have god sammenhæng med de særlige tiltag, som blev iværksat forud for kommunal- og regionalvalget 2013 for at få unge førstegangsvælgere til at stemme, herunder ved kampagner og mobil brevstemmeafgivning på uddannelsessteder m.v.

Det er imidlertid efter de gældende regler ikke muligt at anvende personer under 18 år som tilfornordnede vælgere, da valglovgivningen netop foreskriver, at der vælges et antal tilfornordnede vælgere blandt *vælgere* i kommunen. Heri er indlagt et krav om, at de pågældende skal opfylde valgrets-betingelserne, herunder aldersbetingelsen for valgret, som til danske valg og folkeafstemninger er 18 år.

Ministeriet er enig i Københavns Kommunes betragtninger om, at en mulighed for at anvende unge på 16 og 17 år til at hjælpe til med praktiske opgaver ved valg og folkeafstemninger vil give de unge en god mulighed for at lære en af de grundlæggende demokratiske processer at kende indefra. Tiltaget kan bidrage til de unges demokratiske dannelse med henblik på, at de føler sig bedre rustet til at gøre brug af deres valgret, som de opnår, når de fylder 18 år.

Det bemærkes, at sigtet med lovforslaget derimod ikke er at give kommunerne mulighed for at udpege et færre antal tilfornordnede, end de ellers ville have gjort uden muligheden for supplerende at udpege juniortilfornordnede. Med andre ord må juniortilfornordnede ikke erstatte – et antal – tilfornordnede vælgere.

2.3. Lovforslagets indhold

Det foreslås at give kommunalbestyrelserne mulighed for at vælge unge, der på valgdagen er fyldt 16 år, men endnu ikke er fyldt 18 år, til at bistå valgstyrelser og tilfornordnede vælgere på valgdagen, samt at disse benævnes juniortilfornordnede. Muligheden for at vælge juniortilfornordnede gælder ifølge forslaget både ved folketingsvalg, Europa-Parlamentsvalg, kommunale og regionale valg og grundlovsu-

middelbare folkeafstemninger, jf. forslagens § 1, nr. 2 og 4, § 2, nr. 1, og § 3, nr. 2.

Da juniortilfornordnede ikke har valget og desuden må forudsættes at have begrænset erfaring med håndtering af administrative processer, vil der være en række opgaver, som de ikke efter lovforslaget vil få adgang til at varetage. Det foreslås derfor, at de opgaver, som de juniortilfornordnede må varetage, afgrænses til opgaver af praktisk karakter, der endvidere skal underlægges instruktion og fornødent opsyn fra valgstyrelser eller tilfornordnede vælgere. Det er således ikke hensigten, at de juniortilfornordnede skal erstatte nogle af de voksne tilfornordnede vælgere, men gerne være et supplement, der kan lette opgavevaretagelsen for valgstyrelser og tilfornordnede vælgere samtidig med, at de juniortilfornordnede tilføres noget demokratisk dannelse.

Den adgang, de juniortilfornordnede vil have til at løse opgaver i forbindelse med valget, vil således være positivt afgrænset i lovforslaget, dvs. til opgaver af praktisk karakter. Dette indebærer, at de juniortilfornordnede vil være afskåret fra at medvirke til en række opgaver, som udføres af de tilfornordnede vælgere. Det drejer sig primært om opgaver, der har karakter af myndighedsudøvelse, herunder egentlige stemmeoptællingsopgaver og ydelse af bistand til vælgere, der ikke kan stemme uden hjælp. De juniortilfornordnede må dog godt overvære valgstyrelser, tilfornordnede vælgeres og kommunalt ansat personales udførelse af de pågældende myndighedsopgaver, herunder blive på afstemningsstedet efter valghandlingens afslutning for at overvære stemmeoptællingen, så længe det ikke griber forstyrrende ind i de pågældende opgaver.

De juniortilfornordnede vil kunne varetage forskellige serviceprægede eller assisterende funktioner ved valgbehandlingen og derved frigøre ressourcer hos de voksne tilfornordnede vælgere og valgstyrelserne, som kan bruges bedre til andre opgaver. Endvidere vil det ved nogle opgaver være hensigtsmæssigt efter kommunalbestyrelsens eller valgstyrelsernes bestemmelse, at de juniortilfornordnede løser opgaver i tæt samarbejde med og under instruktion fra en tilfornordnet vælger, både for at styrke elementet af demokratisk oplæring, og for at de juniortilfornordnede ikke skal stå alene med ansvaret for opgaver, der kan kræve en voksens intervention, f.eks. hvis en vælger skal irrettesættes for brud på reglerne om forbud mod valgagitation på valgestedet.

Opgaveafgrænsningen for de juniortilfornordnede er nærmere afgrænset i de specielle bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås endvidere, at kommunalbestyrelsen vælger de juniortilfornordnede ved forholdstal under ét blandt unge, der har bopæl i kommunen. Hvervet som juniortilfornordnet er dog til forskel fra hvervet som medlem af valgbestyrelsen, valgstyrelser eller tilfornordnet vælger ikke et borgerligt ombud. Der henvises til forslagens § 1, nr. 2, og § 3, nr. 2, med tilhørende bemærkninger.

Det foreslås endelig, at juniortilfornordnede får ret til at få udbetalt diæter efter samme regler som valgstyrelser og tilfornordnede vælgere i øvrigt i det omfang, kommunalbestyrel-

sen måtte træffe afgørelse herom. Der henvises til forslaget § 1, nr. 3, og § 3, nr. 3, med tilhørende bemærkninger.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget om, at de juniortilforordnede vil skulle have udbetalt diæter efter samme regler som gælder for udbetaling af diæter til medlemmer af valgbestyrelsen, valgstyrelse og tilforordnede vælgere, kan give de kommunalbestyrelser, der beslutter at anvende juniortilforordnede, øgede udgifter til diæter samt eventuel forplejning m.v. til de juniortilforordnede. Da muligheden for at vælge juniortilforordnede til at bistå ved valget er frivillig for kommunerne, der således kan undlade at vælge juniortilforordnede, eller kan undlade at udbetale diæter til juniortilforordnede eller i øvrigt tilpasse de samlede diætsatser således, at den samlede udbetaling af diæter ikke påvirkes af valget af et antal juniortilforordnede, vil der imidlertid ikke skulle svares økonomisk kompensation fra staten til kommunerne for udgifter til diæter m.v. til de juniortilforordnede.

De juniortilforordnede vil kunne varetage opgaver af praktisk karakter og derved frigøre ressourcer hos valgstyrelse og tilforordnede vælgere, der kan anvendes andetsteds. Kommunerne vil dog skulle afsætte ressourcer til at rekruttere og instruere de juniortilforordnede, såfremt kommunen vælger sådanne juniortilforordnede.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Juniortilforordnede kan ydes diæter efter samme regler som voksne valgstyrelse og tilforordnede vælgere efter kommunalbestyrelsens beslutning herom.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	De juniortilforordnede vil kunne varetage opgaver af praktisk karakter og derved frigøre ressourcer hos valgstyrelse og tilforordnede vælgere, der kan anvendes andetsteds.	Kommunerne vil skulle afsætte ressourcer til at rekruttere og instruere de juniortilforordnede, såfremt kommunen vælger sådanne juniortilforordnede.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 23. december 2014 til den 29. januar 2015 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Akademikerne, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Ældreråd, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Regioner, Danske Seniorer, Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, DESA Dansk Erhvervssammenslutning, Det Centrale Handicapråd, Domstolsstyrelsen, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Forhandlingsfællesskabet (tidligere Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte), FSR – danske revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Institut for Menneskerettigheder, KL, Kommunernes Lønningsnævn, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Landsorganisationen i Danmark (LO), Netværket af Ungdomsråd (NAU), Regionernes Lønnings- og Takstnævn (RLTN), Stats- og Kommunalt Ansattes Forhandlingsfællesskab (SKAF), Vestre Landsret, Østre Landsret, Ældre Sagen.

Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Med forslaget indsættes en ny titel til folketingsvalglovens kapitel 5, der tager højde for indførelsen med forslaget til en ny § 30 a af en adgang for kommunalbestyrelsen til at vælge juniortilfordnede til at hjælpe til med praktiske opgaver i forbindelse med folketingsvalg. Herefter angiver titlen til kapitel 5, at kapitlet omhandler valgbestyrelsen, valgstyrelse, tilfornordnede vælgere og juniortilfordnede.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Med forslaget indsættes en ny bestemmelse i folketingsvalgloven, § 30 a, som giver kommunalbestyrelsen mulighed for at beslutte på et møde at vælge et antal personer, der på valgdagen er fyldt 16 år, men endnu ikke fyldt 18 år, til at bistå valgstyrelse og tilfornordnede vælgere på valgdagen, jf. forslaget til lovens § 30 a, stk. 1, 1. pkt. Alderskravet kan ikke fraviges. Det er op til kommunalbestyrelsen selv at fastlægge antallet af de 16- og 17-årige personer, som skal vælges. Beslutningen om at vælge juniortilfordnede skal træffes på et møde i kommunalbestyrelsen og kan ikke delegeres til udvalg eller kommunens forvaltning. Valget af juniortilfordnede kan derimod godt delegeres.

Beslutningen om at vælge juniortilfordnede skal træffes af den kommunalbestyrelse, i hvis funktionsperiode valget eller den grundlovsumiddelbare folkeafstemning afholdes, men kan godt træffes under ét for samtlige de valg og grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, der måtte forekomme i den pågældende kommunalbestyrelses funktionsperiode.

Det er i den forbindelse uden betydning, om de pågældende unge ville have haft valget til folketingsvalg, hvis de havde opfyldt alderskriteriet på 18 år. Unge, der har fast bopæl i kommunen, men som ikke ville have haft valget, f.eks. fordi de ikke har dansk indfødsret, kan således også udpeges som juniortilfordnede til folketingsvalg (samt grundlovsumiddelbare folkeafstemninger og Europa-Parlamentsvalg, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, og § 2, nr. 1).

Ifølge forslaget skal de unge 16- og 17-årige, som kommunalbestyrelsen vælger, benævnes juniortilfordnede, jf. forslaget til lovens § 30, stk. 1, 2. pkt. Bestemmelsen vedrører den benævnelse, de juniortilfordnede har i denne lov. Den særlige benævnelse betyder, at de juniortilfordnede ikke anses for tilfornordnede vælgere, og at lovens bestemmelser om tilfornordnede vælgere ikke gælder for de junior-

tilfornordnede, medmindre andet følger af det særlige regelsæt for de juniortilfordnede.

Ifølge forslaget må de juniortilfordnede alene varetage opgaver af praktisk karakter, og alene efter instruktion og under fornødent opsyn fra valgstyrelse eller tilfornordnede vælgere, jf. forslaget til lovens § 30 a, stk. 1, 3. pkt.

De juniortilfordnede vil således f.eks. kunne varetage følgende serviceprægede eller assisterende funktioner ved valghandlingen:

- Medvirke til kontrollen af stemmekasser, før afstemningen starter i overværelse af de første vælgere, for at sikre, at de er tomme, jf. folketingsvalglovens § 46, stk. 2. Kontrollen vil dog skulle foretages under en myndig tilfornordnet eller valgstyrelses medvirken, og den efterfølgende aflåsning/forsegling af stemmekassen skal foretages af en valgstyrelse eller tilfornordnet vælger.
- Yde bistand til afviklingen af kødannelser på afstemningsstedet, dvs. de kan hjælpe med at holde en god gennemstrømning på afstemningsstedet ved at styre folk ud og ind af valglokalet, vise hen til valgbordene og videre hen til stemmerummene. De juniortilfordnede må dog ikke i denne forbindelse besvare spørgsmål fra vælgere, jf. nedenfor.
- Være gardinholdere (tjekke, at et stemmerum er ledigt, forsynet med et fungerende skriveredskab, og at der ikke ligger noget valgmateriale eller andet tilbage fra den forrige vælger, og holde gardinet til side for vælgeren).
- Være dørholdere (herunder hjælpe særligt ældre og svagelige vælgere med at komme ind på og ud af valglokalet).
- Yde bistand til den praktiske afvikling af vælgerens stemmeafgivning ved stemmekasserne under kontrol og opsyn af en tilfornordnet vælger eller valgstyrelse, og holde øje med, at ingen vælger forlader valglokalet med stemmematerialet (i hvilket fald de vil skulle tilkalde en tilfornordnet vælger eller valgstyrelse).
- Sørge for, at blyanterne i stemmerummene er spidsede, hjælpe med at stille borde m.v. op, hente kaffe m.v. til valgbordene og i øvrigt gå til hånde.
- Deltage i grovsorteringen af stemmesedlerne efter valghandlingens afslutning under forudsætning af, at dette sker under kontrol og opsyn af en tilfornordnet vælger eller valgstyrelse. Ved grovsorteringen må der ikke foretages nogen optælling af de enkelte stemmer, men stemmerne kan under grovsorteringen inddeles i bunker efter partier eller kandidater uden for partierne med henblik på den egentlige optælling af de enkelte stemmer i de enkelte bunker.

Som følge af den positive afgrænsning af de juniortilfordnedes opgaver til opgaver af praktisk karakter vil der være en række opgaver, som falder uden for de opgaver, som

de juniortilforordnede kan varetage. Det drejer sig primært om opgaver af mere myndighedspræget karakter. Disse opgaver vil fortsat skulle varetages alene af valgstyrelser, tilforordnede vælgere og kommunale medarbejdere, som hjælper til ved valget.

Det drejer sig bl.a. om:

- Gennemgang af brevstemmer, jf. folketingsvalglovens §§ 65 og 66.
- Opgaver ved valgbordene (modtagelse af valgkort, afkrydsning på valglisten og udlevering af stemmeseddel, forespørgsel om vælgerens fødselsdato og eventuelt yderligere dokumentation for vælgerens identitet i tilfælde, hvor der måtte være tvivl herom), jf. folketingsvalglovens § 47.
- Hjælp til stemmeafgivning som myndighedsperson, jf. folketingsvalglovens § 49, stk. 2, 1. pkt., herunder opgaver i forbindelse med afstemning uden for valglokalerne (håndtering af »blindekassen«, dvs. modtagelse af vælgerens valgkort og afhentning af stemmeseddel og mobil stemmekasse til vælgere, der må stemme uden for valgstedet). De juniortilforordnede må dog fortsat godt yde hjælp som personligt udpegede hjælpere, jf. folketingsvalglovens § 49, stk. 2, 2. pkt., på den måde, som lovgivningen allerede i dag giver mulighed for, men i så fald skal en tilforordnet vælger – efter de gældende regler – yde hjælp som myndighedsperson. Lovforslaget ændrer således ikke den gældende retstilstand vedrørende hjælp til stemmeafgivning.
- Vejledning af vælgere om valghandlingen. Stiller en vælger spørgsmål til en juniortilforordnet, må denne derfor henvise vælgeren til at rette henvendelse til en tilforordnet vælger eller valgstyrelser.
- Ombytning af fejlagtig afkrydset stemmeseddel, jf. folketingsvalglovens § 48, stk. 2.
- Betjening af informationsbord (udskrivning af erstatningsvalgkort m.v., jf. folketingsvalglovens § 47, 3. pkt.).
- Pressehåndtering.
- Egentlig optælling af stemmesedler, herunder bedømmelse af stemmesedler, jf. folketingsvalglovens §§ 68-69, stk. 1 og 2, samt fintællingen, jf. folketingsvalglovens § 73.
- Udfyldelse af afstemningsbog og andet valgregnskabsmateriale, jf. folketingsvalglovens § 69, stk. 3, og §§ 70-71.

Formålet med forslaget er som nævnt at bidrage til de unges demokratiske dannelse. Uanset, at de juniortilforordnede som anført ovenfor ikke må udføre opgaver af mere myndighedspræget karakter, må de juniortilforordnede godt i det omfang, det ikke griber forstyrrende ind i valghandlingen, overvære, uden at deltage i, udførelsen af myndighedsopgaver, mens de udføres af en valgstyrelser, tilforordnet vælger eller kommunalt ansat medarbejder. En sådan overværelse er også en opgave af praktisk karakter, som en juniortilforordnet kan udføre. Der er intet til hinder for, at den valgstyrelser, tilforordnet vælger eller kommunalt ansat medarbejder, der udfører opgaven, samtidig forklarer de juniortilforordnede

nærmere om den konkrete opgaves formål og udførelse. Tilsvarende må de juniortilforordnede gerne blive på afstemningsstedet, efter at deres opgaver er fuldført, med henblik på, at de kan overvære stemmeoptællingen m.v. på samme måde, som enhver vælger efter valglovgivningen må overvære stemmeoptællingen. En betingelse herfor er dog, at de juniortilforordnedes overværelse af stemmeoptællingen tillægges under hensyntagen til, at de juniortilforordnede på den ene side i overensstemmelse med formålet med hvervet som juniortilforordnet får god mulighed for at opnå en forståelse for optællingsprocedurerne, men på den anden side ikke må forstyrre stemmeoptællingen.

Med en ny bestemmelse fastsættes endelig i forslaget til folketingsvalglovens § 30 a, stk. 2, at de juniortilforordnede vælges ved forholdstal under ét blandt unge med bopæl i kommunen, der på valgdagen er fyldt 16 år, men endnu ikke er fyldt 18 år og således ikke har opnået alderen for valgret. Om den personkreds, der kan vælges som juniortilforordnet, henvises til bemærkningerne til stk. 1, 1. pkt.

Hvad proceduren for valg af juniortilforordnede angår, gælder de samme regler som ved valg af valgstyrelser og tilforordnede vælgere i forhold til anvendelse af forholdstalsmetoden. Forholdstalsvalgene foretages efter reglerne i den kommunale styrelseslovs § 24, stk. 3. Det er således tilsvarende ikke nødvendigt at afholde valg, hvis der er enighed i kommunalbestyrelsen om, hvem der skal udpeges til juniortilforordnede.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Med forslaget til ændring af folketingsvalglovens § 31, stk. 3, omfattes de juniortilforordnede af samme regler for ydelse af diæter for virksomhed i forbindelse med valget, som gælder for medlemmer af valgbestyrelsen, valgstyrelser og tilforordnede vælgere.

Diæterne vil dermed som udgangspunkt være af samme størrelse som de diæter, der gives efter den kommunale styrelseslov, jf. folketingsvalglovens § 31, stk. 3, 1. og 2. pkt. Diætsatsen for hverv, der beslaglægger højst 4 timer, udgør i 2014-niveau 400 kr. pr. dag. Dette beløb forhøjes hvert år den 1. januar, første gang den 1. januar 2015, med 5 kr. til 405 kr. pr. dag. Hvis hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes der det dobbelte af det for det pågældende år gældende diætbeløb, dvs. i 2014 ydes 800 kr. pr. dag, og i 2015 ydes 810 kr. pr. dag. Se § 4, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 793 af 25. juni 2014 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv.

Efter de gældende regler kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der ikke ydes diæter for virksomhed i forbindelse med valg, eller at de diæter, der ydes, udgør et andet (højere eller lavere) beløb, end der følger af reglerne i den kommunale styrelseslov. Kommunalbestyrelsen er herved ikke bundet af de nævnte diætsatser eller af bestemmelsen om, at der for dage, hvor hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte diætbeløb. Diæterne kan pr. dag dog højst ud-

gøre det femdobbelte af det diætbløb, som i henhold til reglerne i den kommunale styrelseslov er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. folketingsvalglovens § 31, stk. 3, 4. pkt., det vil sige i 2014 højst 2.000 kr. pr. dag, og i 2015 højst 2.025 kr. pr. dag.

Beslutningen om ydelse af diæter til de juniortilforordnede skal træffes på et møde i kommunalbestyrelsen og kan ikke delegeres til et udvalg eller kommunens forvaltning. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutningen generelt for alle, som medvirker ved valget, herunder også de juniortilforordnede, eller for et eller flere af de hverv, der nævnes i bestemmelsen. Der kan således fastsættes et andet diætbløb for de juniortilforordnede end for valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrelse og tilforordnede vælgere. Ligeledes kan kommunalbestyrelsen fastsætte forskellige diætsatser for de juniortilforordnede alt efter hvilke hverv, de skal varetage inden for lovens rammer. Kommunalbestyrelsen kan endelig også beslutte, at der ikke skal ydes diæter til de juniortilforordnede. Kommunalbestyrelsens beslutning om diætsatser, herunder om en differentiering af satserne, skal ske ud fra saglige og generelle kriterier.

Ydes der diæter til de juniortilforordnede, kan de pågældende ikke frasige sig modtagelse af diæter. Diæterne er endvidere personlige. Kommunalbestyrelsen kan derfor ikke aftale med de pågældende juniortilforordnede, at kommunen helt eller delvis skal overføre diæterne direkte til 3. part, f.eks. den pågældendes politiske ungdomsorganisation, hvis vedkommende er medlem af en politisk ungdomsorganisation, eller en velgørende organisation eller lignende. Kommunalbestyrelsen kan heller ikke bestemme, at der i stedet for at yde diæter til de juniortilforordnede ydes et beløb til de pågældendes skole, en velgørende organisation eller lignende.

Til nr. 4

Med forslaget til ændring af folketingsvalglovens § 97, stk. 1, bringes reglerne om valg af juniortilforordnede m.v., som er omhandlet i lovforslagets § 1, nr. 2 og 3, til også at gælde ved grundlovsumiddelbare folkeafstemninger.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2 og 3, samt afsnit 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Med forslaget til ændring af Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, 1. pkt., kommer reglerne om valg af juniortilforordnede m.v., som er omhandlet i lovforslagets § 1, nr. 2 og 3, til også at gælde ved Europa-Parlamentsvalg.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2 og 3, samt afsnit 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Med forslaget indsættes en ny titel til den kommunale og regionale valglovs kapitel 3, der tager højde for indførelsen i forslaget til en ny § 17 a af en adgang for kommunalbestyrelsen til at vælge juniortilforordnede til at hjælpe til med praktiske opgaver i forbindelse med kommunale og regionale valg. Herefter angiver titlen til lovens kapitel 3, at kapitlet omhandler valgbestyrelsen, valgstyrelse, tilforordnede vælgere og juniortilforordnede.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Med forslaget indsættes en ny bestemmelse i den kommunale og regionale valglov, § 17 a, som giver kommunalbestyrelsen mulighed for på et møde at vælge et antal personer, der på valgdagen er fyldt 16 år, men endnu ikke fyldt 18 år, til at bistå valgstyrelse og tilforordnede vælgere på valgdagen, og som benævnes juniortilforordnede (forslaget til lovens § 17 a, stk. 1, 1. og 2. pkt.).

Om den personkreds, der kan vælges som juniortilforordnet, om betydningen af kravet om, at beslutningen om at vælge juniortilforordnet træffes på et møde i kommunalbestyrelsen, og om betydningen af benævnelsen juniortilforordnet henvises herom til bemærkningerne til forslagets § 1, nr. 2.

Det er i den forbindelse uden betydning, om de pågældende unge ville have haft valget til kommunale og regionale valg, hvis de havde opfyldt alderskriteriet på 18 år. Unge, der har fast bopæl i kommunen, men som ikke ville have haft valget, f.eks. fordi de ikke har dansk indfødsret eller er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, eller er statsborgere i Island eller Norge, eller ikke uden afbrydelse har haft fast bopæl i riget i de sidste 3 år forud for valgdagen, jf. den kommunale og regionale valglovs § 1, stk. 1, kan således også udpeges som juniortilforordnede til kommunale og regionale valg.

Ifølge forslaget vil de juniortilforordnede alene kunne varetage opgaver af praktisk karakter, og alene efter instruktion og under fornødent opsyn fra valgstyrelse eller tilforordnede vælgere, jf. forslaget til lovens § 17 a, stk. 1, 3. pkt. Om den nærmere afgrænsning af de opgaver, som de juniortilforordnede vil kunne varetage, henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, samt til afsnit 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Med en ny bestemmelse fastsættes endelig i forslaget til den kommunale og regionale valglovs § 17 a, stk. 2, at de juniortilforordnede vælges ved forholdstal under ét blandt unge med bopæl i kommunen, der på valgdagen er fyldt 16 år, men endnu ikke er fyldt 18 år og således ikke har opnået alderen for valget.

Hvad proceduren for valg af juniortilforordnede angår, gælder de samme regler som ved valg af valgstyrelse og tilforordnede vælgere i forhold til anvendelse af forholdstals-

metoden. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Med ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 18, stk. 3, omfattes de juniortilfornede af samme regler for ydelse af diæter for virksomhed i forbindelse med valget, som gælder for medlemmer af valgbestyrelsen, valgstyrelser og tilfornede vælgere. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3, samt afsnit 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 4

Bestemmelsen fastlægger lovens ikrafttrædelsestidspunkt til den 1. januar 2016.

Til § 5

Ved den foreslåede bestemmelse fastlægges, at loven for så vidt angår folketingsvalg og folkeafstemninger finder anvendelse på folketingsvalg og grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, der afholdes efter lovens ikrafttræden den 1. januar 2016. Bestemmelsen gælder således fra og med lovens ikrafttræden for sådanne valg og folkeafstemninger, uanset at disse måtte være udskrevet før den 1. januar 2016 til afholdelse efter lovens ikrafttræden. Såfremt et folketingsvalg eller en grundlovsumiddelbar folkeafstemning udskrives før den 1. januar 2016 til afholdelse efter lovens ikrafttræden, vil der ikke være noget til hinder for, at kommunalbestyrelsen forbereder udpegelsen af juniortilfornede på selve afstemningsdagen, der afholdes efter den 1. januar 2016.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 1

I lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 369 af 10. april 2014, som ændret ved § 1 i lov nr. 312 af 29. marts 2014, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til *kapitel 5* affattes således:

Kapitel 5

»Kapitel 5

Valgbestyrrelser, valgstyrelser, tilforordnede vælgere og juniortilforordnede«

Valgbestyrrelser, valgstyrelser, tilforordnede vælgere og juniortilforordnede«.

2. Efter § 30 indsættes før overskriften til § 31:

Tilforordnede vælgere»*Juniortilforordnede*

§ 30. Senest når valg er udskrevet, vælger kommunalbestyrelsen et antal tilforordnede vælgere til at bistå ved valget. De tilforordnede vælgere vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de vælgere, der har bopæl i kommunen.

Stk. 2. En vælger, der er opstillet som kandidat til valget, kan vælges som tilforordnet vælger.

§ 31. (udeladt)

Stk. 2. (udeladt)

Stk. 3. Der ydes diæter til valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrelserne og de tilforordnede vælgere for deres virksomhed i forbindelse med valget. Diæterne ydes efter reglerne i lov om kommunernes styrelse. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte på et møde, at der ikke ydes diæter, eller at de diæter, der ydes, udgør et andet beløb, end der følger af reglerne i lov om kommunernes styrelse.

§ 30 a. Kommunalbestyrelsen kan på et møde beslutte at vælge et antal personer, der på valgdagen er fyldt 16 år, men endnu ikke fyldt 18 år, til at bistå valgstyrelser og tilforordnede vælgere, jf. §§ 29 og 30, på valgdagen. Disse benævnes juniortilforordnede. De juniortilforordnede må alene varetage opgaver af praktisk karakter og alene efter instruktion og under fornødent opsyn fra valgstyrelser eller tilforordnede vælgere.

Stk. 2. De juniortilforordnede vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de i stk. 1 angivne personer, der har bopæl i kommunen.«

3. I § 31, *stk. 3, 1. pkt.*, ændres »og de tilforordnede vælgere« til: », de tilforordnede vælgere og de juniortilforordnede«.

Diæterne kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diætbeløb, som i henhold til reglerne i lov om kommunernes styrelse er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed.

§ 97. Senest når dagen for en folkeafstemning er fastsat, vælges valgbestyrelse, valgstyrelse og tilforordnede vælgere i overensstemmelse med reglerne i kapitel 5 for folketingsvalg og med de opgaver, der er nævnt i dette kapitel, dog med de ændringer, der følger af afstemningens karakter.

Stk. 2. (udeladt)

§ 16. Forud for valget vælges valgbestyrelser, valgstyrelse og tilforordnede vælgere efter reglerne i kapitel 5 i lov om valg til Folketinget. Valgbestyrelsen skal vælges senest 4 uger før valgdagen.

Stk. 2. (udeladt)

Kapitel 3

Valgbestyrelser, valgstyrelse og tilforordnede vælgere

Tilforordnede vælgere

§ 17. Kommunalbestyrelsen vælger et antal tilforordnede vælgere til at bistå ved valget. De tilfor-

4. I § 97, stk. 1, ændres »og tilforordnede vælgere« til: », tilforordnede vælgere og eventuelle juniortilforordnede, jf. § 30 a,«.

§ 2

I lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 368 af 10. april 2014, som ændret ved § 2 i lov nr. 312 af 29. marts 2014, foretages følgende ændringer:

1. I § 16, stk. 1, 1. pkt., ændres »og tilforordnede vælgere« til: », tilforordnede vælgere og eventuelle juniortilforordnede«.

§ 3

I lov om kommunale og regionale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 2. april 2014, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til *kapitel 3* affattes således:

»Kapitel 3

Valgbestyrelser, valgstyrelse, tilforordnede vælgere og juniortilforordnede«.

2. Efter § 17 indsættes før overskriften til § 18:

»Juniortilforordnede

§ 17 a. Kommunalbestyrelsen kan på et møde beslutte at vælge et antal personer, der på valgdagen er fyldt 16 år, men endnu ikke fyldt 18 år, til at bi-

ordnede vælgere vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt vælgerne i kommunen.

Stk. 2. Regionsrådet kan vælge et antal tilforordnede vælgere til at bistå ved fornyet fintælling af regionsrådsvalget. Valget foregår efter tilsvarende regler som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. (udeladt)

§ 18. Enhver vælger har pligt til at påtage sig hvervet som valgstyrrer eller tilforordnet vælger.

Stk. 2. Valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrrerne og de tilforordnede vælgere har pligt til at udføre de hverv, der påhviler dem, medmindre de har forfald. Hvis et medlem af valgbestyrelsen har forfald, indtræder den pågældendes stedfortræder i valgbestyrelsen. Hvis en valgstyrrer eller en tilforordnet vælger har forfald, udpeger den gruppe i kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet, der har udpeget den pågældende, en ny valgstyrrer eller en ny tilforordnet vælger.

Stk. 3. Der ydes diæter til valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrrerne og de tilforordnede vælgere for deres virksomhed i forbindelse med valget. Diæterne ydes efter reglerne i lov om kommunernes styrelse. Kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet kan dog beslutte på et møde, at der ikke ydes diæter, eller at de diæter, der ydes, udgør et andet beløb, end der følger af reglerne i lov om kommunernes styrelse. Diæterne kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diætbløb, som i henhold til reglerne i lov om kommunernes styrelse er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed.

stå valgstyrrere og tilforordnede vælgere, jf. §§ 16 og 17, på valgdagen. Disse benævnes juniortilforordnede. De juniortilforordnede må alene varetage opgaver af praktisk karakter og alene efter instruktion og under fornødent opsyn fra valgstyrrere eller tilforordnede vælgere.

Stk. 2. De juniortilforordnede vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de i stk. 1 angivne personer, der har bopæl i kommunen.«

3. I § 18, *stk. 3, 1. pkt.*, ændres »og de tilforordnede vælgere« til: », de tilforordnede vælgere og de juniortilforordnede«.

§ 4

Loven træder i kraft den 1. januar 2016.

§ 5

§ 1 finder anvendelse på folketingsvalg og folkeafstemninger, der afholdes efter lovens ikrafttræden.